

**De la Biblioteca Alternativă la Centrul
Claca: pași către recompoziția stângii.
Interviu cu V. (2015)**

O: Când a apărut Biblioteca Alternativă și la ce nevoi răspundea ea?

V: A apărut în 2009, în contextul de după summitul NATO de la București din 2008, în care scena militantă de stînga autonomă din București era la pămînt. Poliția și serviciile secrete au decimat mult din ce se construise în prealabil la București. După intervențiile represive, oamenii erau destul de împrăștiați și demoralizați. Experiența noastră precedentă includea seria de demonstrații antirasiste/antifa, acțiunile Food Not Bombs, publicarea propriilor fanzine DIY (By Any Means, Lovekills etc.), multiplicarea și distribuirea de materiale de critică socială, organizarea de concerte politice, festivalul anarhofeminist Lovekills, minifestivalul „Gîndește global, acționează local“, realizat în colaborare cu H.Arta, și altele. După summit a urmat o pauză. Cîndva în 2009, cîțiva dintre vechii prieteni activiști au venit cu ideea unei biblioteci care să găzduiască și dezbateri pe teme sociale și politice. Nevoia principală la care urma să răspundă acest centru era tocmai revigorarea scenei de stînga independente, dar și a publicului și a oamenilor implicați. Lipsa unui spațiu fizic pentru întîlniri se resimțea puternic, pentru că oamenii se întîlneau atunci cînd se organiza un eveniment, dar nu exista un loc pentru întîlniri constante. Eu ajunsesem între timp în Canada, unde intrasem în contact cu experiența unor biblioteci radicale ce funcționează din anii 1970–1980, iar la începutul verii lui 2009, cînd m-am întors și eu la București, am aplicat la fondul de solidaritate XminY. Mai mulți avuseserăm de ceva vreme ideea unui spațiu al nostru, însă pînă atunci alte priorități fuseseră mai importante. Dintr-odată, am decis că asta e ceea ce e de făcut, fiindcă doar așa puteam să strîngem și să menținem un nucleu militant de stînga constant în București. Am deschis spațiul și am organizat o serie de discuții pe teme legate de muncă, exploatare și 1 Mai.

O: Cît de important era spațiul fizic? Înainte de Bibliotecă, spațiul de coagulare al stîngii independente fusese Indymedia România, pe care am fondat-o în 2004, însă aceasta era doar un spațiu virtual.

V: Indymedia a fost un spațiu virtual și o platformă critică de dezbateri deschisă activiștilor, însă nu era un grup activist în sine. Indymedia era mai mult un instrument, iar noi doream ca Biblioteca să fie un spațiu cu un angajament politic propriu, care să inițieze acțiuni, mișcări, să adune oameni.

O: Care au fost primele acțiuni și primele teme abordate?

V: În discuțiile premergătoare înființării spațiului am ales tema muncii, a exploatării și a mișcărilor sociale muncitorești din Europa de Est (dar nu numai), și încercarea de a reda o semnificație zilei de 1 Mai la București. De la începutul lunii aprilie pînă în luna mai am avut o serie de dezbateri la care au fost invitați activiști, studenți, simpli lucrători, dar și activiști ONG-iști, inclusiv persoane care s-au ocupat, de exemplu, cu proiecte de pregătire a femeilor rome pentru piața muncii.

O: Avea oare o dimensiune internaționalistă concentrarea pe 1 Mai, care a fost și rămîne un reper fundamental al stîngii radicale din Germania și Austria, de pildă?

V: Da, ne-am inspirat din exemplele lor, dar și din experiențe nord-americane. Poate paradoxal pentru cineva din Est, din experiența mea personală de activism din Canada am învățat din modul în care sărbătorile populare erau umplute cu sens în spațiul public, nu doar de 1 Mai, dar și de 8 Martie.

O: Dă-mi cîteva exemple de acțiune și organizare din Canada care ți-au servit ca inspirație sau model de activism.

V: Pe mine m-a ințuențat zona de mobilizare și luptă pentru drepturile muncitorilor imigranți din Canada, organizații ca Solidarity Across Borders, No One is Illegal, Centre des Travailleurs Immigrants. Mi-a plăcut modul în care organizau protestele aceste grupuri din Montreal, dar și partea care lipsea la noi: activitățile comunitare cu muncitorii și oamenii simpli din cartier, care nu au neapărat ceea ce s-ar numi o cultură politică militantă. Aceste activități durau de ani buni de zile la Montreal și aceasta a fost direcția în care am vrut să mă implic. În România, grupul nostru de afinități politice îi cuprindea pe cei care veneau din zona anarho-punk, cei care făceam fanzine și organizam concerte, și cei ce veneau din zone de organizații nonguvernamentale, de luptă pentru drepturile imigranților, de pildă. A fost foarte important fondul cultural aparte în care s-au creat legăturile și relațiile inițiale. Apoi, fiecare a venit cu ideile sale, însă nimeni nu fusese încă implicat în lucrul intensiv cu oamenii din cartiere și comunități.

O: Pe lângă fondul cultural aparte ce a constituit grupul, a mai fost experiența solitară de imigrant importantă și pentru alții din grup? A generat diferențe în interiorul grupului?

V: Represiunea mișcării de protest anti-NATO a fost și ea foarte importantă, fiindcă a schimbat ceea ce înțelegeau unii prin democrație, violență, poliție, modul în care faci politică. Apoi R., un membru al grupului, a avut o experiență de imigrare prin Balcani, în Serbia și Croația, unde a învățat cu siguranță multe și a prins experiență practică de activism. Probabil că și anumite idei de proiecte, inclusiv cea de centru social autonom, i-au venit în acest context. Iar după ce am revenit fiecare în țară, experiențele diferite s-au concretizat în diferențe destul de radicale. Diferența a pornit chiar de la tematica legată de 1 Mai: de o parte, o abordare mai pragmatică, legată de susținerea unor drepturi concrete ale muncitorilor în lupta pentru justiție socială, de cealaltă, o abordare mai insurecționară, care nega orice noțiune de drepturi, era împotriva muncii salariate, urmărind revoluția socială totală. Deși păream a fi de aceeași parte a baricadei, diferențele erau semnificative, ceea ce a lungit foarte mult procesul – pînă am redactat textul de jumătate de pagină și posterul pentru 1 Mai...

O: Ce ați făcut de primul 1 Mai, în 2010?

V: Am organizat o serie de dezbateri publice în spațiul nostru inițial, o casă de lângă Gara de Nord, nu foarte accesibilă. Nu exista media socială pe atunci, ne-am promovat prin e-mailuri, postere, ținuturi în oraș și pe Indymedia – ai scris și tu un articol cînd s-a deschis, apoi am și primit un pachet de cărți de la IDEA, care ne-a dat un start bun. Am organizat șase-șapte dezbateri. Fiecare și-a ales ce vrea să facă, de la teme ca pregătirea femeilor române pentru piața muncii la discuții mai teoretice sau în context internațional, de pildă luptele pentru reducerea orelor de muncă în lume, din Sudul Global pînă în Europa și Statele Unite. Apoi am avut două serii de întâlniri pe subiectul crizei economice globale și al posibilităților de organizare anticapitalistă. Am făcut un reader cu lecturi de bază despre criză. Au participat 15–20 de oameni, iar discuțiile au continuat într-un cerc de lectură despre istoria gîndirii economice și a capitalismului, am făcut lecturi din Polanyi (înainte să fie tradus în română), apoi din volumul 3 al Capitalului. Am avut tot felul de încercări, cu mai mult sau mai puțin succes. Apoi, cu ocazia comemorării Războiului Civil din Spania, am organizat trei zile de dezbateri, cu documentare, unde au venit cîteva zeci de persoane.

O: Cînd a crescut semnificativ numărul de persoane care veneau constant la Bibliotecă?

V: După mutarea în casa de pe strada Episcopul Radu, unde în spatele casei a fost amenajat Spațiul Comun. Lîngă Gara de Nord am stat între martie și septembrie 2010, apoi ne-am mutat pe str. Episcopul Radu, unde am stat pînă în octombrie 2012. În acel spațiu am avut posibilități mai mari să ne desfășurăm, am început să organizăm seriile de solidaritate pentru diferite grupuri și chiar pentru noi, pentru autosusținere – chirie, cheltuieli etc. Acolo am început și colaborarea cu artiști din grupul Spațiu Comun, ca Țorin F., Bogdan D., Veda P. și Arnold S., Biroul Melodramatic, Andreea D. și alții.

O: Cum a început spațiul comun de la Episcopul Radu?

V: A fost inițiat de Dominic, care făcuse arhitectură în Germania, era bursier în București și stătea în spațiul nostru. El a lucrat împreună cu cîteva artiști din zona de artă contemporană și arhitecți, Andreea D., Bogdan D., care au curățat și au amenajat ruina din spatele casei. În două luni de muncă grea au amenajat locul, ba au făcut și o grădină urbană, iar cînd ai venit și tu tocmai puneam podeaua. Spațiul Comun a fost inaugurat undeva în vara lui 2011.

O: Detaliază puțin proiectul politic al locuirii în comun. Locuirea în comun a dat atît un sens personal, cît și unul local proiectului politic prin parcursul vostru foarte interesant prin București.

V: Toate sediile Bibliotecii în afara celui actual (de la Fabrica Pionierul) – lîngă Gara de Nord, pe str. Episcopul Radu, lîngă Piața Muncii (noiembrie 2012 – iunie 2013), toate au fost o combinație de proiect de locuire în comun și bibliotecă. Aceasta și datorită convingerilor politice (dacă facem politică împreună, încercăm să și trăim împreună), dar și din rațiuni economice: în București e foarte greu să autosușții un spațiu central, din resursele propriilor activități. Prin plățirea chiriei, oamenii susțineau însă spațiul în sine. Timp de trei ani de activitate, locuirea în comun a fost o parte vitală a proiectului nostru politic, care explică și faptul că acesta a ținut, nu s-a terminat după cîteva luni. Altfel, nu am putea susține financiar nici măcar un spațiu de 50 de metri pătrați undeva pe str. Episcopul Radu.

O: În fiecare locuință, grupul Bibliotecii a avut sau a dobândit o prezență distinctă în cartier. Poți să-mi dai câteva exemple de practici?

V: La Gară nu am avut, de fapt, de la început intenția de a interveni în cartier și de a schimba ceva. Am apărut acolo ca un fel de „oază“ de revoluționari utopici care vor să facă un centru de dezbateri, ce-i drept deschise, fără limitări ideologice. Ceea ce ne-a determinat intersecția cu cartierul au fost free shop-urile (bazarurile cu lucruri gratis). Aceasta e una dintre cele mai de durată activități ale Bibliotecii, care a atras, de altfel, public în mod semnificativ. De fapt, practica a precedat Biblioteca: ideea de bază, preluată dintr-o tradiție a stîngii occidentale, e cea de bazar gratuit cu misiune asumat anticonsumeristă, de negare a banului ca mijloc de schimb: iei și dai. Conceptul a funcționat foarte bine în cartier, unde am pus accentul pe haine și lucruri de uz casnic. În cartier, am anunțat din ușă în ușă sau din gură în gură. Au venit oamenii și a fost mai greu de gestionat la început, fiindcă regulile inițiale nu merg: oamenii veneau și luau cît mai mult, însă asta e viața și cartierul. Ca urmare, au început să vină în spațiul nostru copiii și adolescenții din cartier, cu care ne-am împrietenit și care au venit să ne viziteze și pe str. Episcopul Radu, după ce ne-am mutat. La Episcopul Radu am încercat să ne asumăm o intervenție mai hotărîtă în cartier, dar nu am reușit decît tot prin copii. Ei veneau să se joace în curte și de la un moment încolo N. și R. le mai puneau filme, desene animate, mai făceau teme împreună. Prin ei am ajuns la părinți și am cîștigat legitimitate – sîntem ăia de treabă care se joacă cu copiii lor. Am avut și niște discuții despre amenajarea unui teren viran din cartier ca teren de fotbal, dar nu s-au materializat. Am fost cumva prezenți în viața cartierului, iar la free shop-uri au venit atît părinți, cît și copii.

O: Reacții de la instituții?

V: Da, foarte important. În vara lui 2010 am făcut o prezentare și o serie de întâlniri pe tema migrației în Uniunea Europeană și militarizarea frontierelor, inclusiv despre implicarea României în FRONTTEX. Aceasta era prima discuție publică de acest gen din București, iar la ea au apărut două persoane atît de transparente, încît le-am identificat de cum au intrat pe poartă. Au pus întrebări, apoi s-au prezentat ca fiind de la jandarmerie, oferindu-și protecția, fiindcă în „astfel de întâlniri pot apărea provocări“. Le-am „mulțumit“ și le-am răspuns că nu avem nevoie de protecție. În 2011 am făcut o primă petrecere de solidaritate pentru tabăra No Border din Bulgaria, la care inițial au venit și copii și oameni din cartier, iar apoi mai mulți studenți, artiști, activiști. A venit poliția, șeful de secție, care a stat în fața porții, iar oamenii care veneau se simțeau intimidăți. Ne-a întrebat dacă e partid aici, dacă e vreo „manifestație“, la care i-am răspuns că e o petrecere privată. „și cu ciorile astea cum vă înțelegeți?“ – ne-a întrebat apoi. „Ne înțelegem bine, nu vorbim așa despre oameni.“ Cînd a raportat prin stație, polițistul a raportat în schimb că e vorba de „niște băieți care lucrează cu cetățeni romi“.

Aș mai adăuga că, uneori, nici nu este nevoie de instituții pentru a vulnerabiliza inițiativele autonome care își fac loc și așa destul de greu: în urma unei vizite la spațiul de la Gară, doi reporteri de la România liberă, printre care și scriitorul Adrian Schiop, ne-au făcut cadou un articol-recenzie a spațiului numai bun pentru colecția de invective dreptace sau polițiste cu care eram oarecum obișnuți, publicînd printre altele numele complete ale tuturor celor cu care discutaseră, fără a le cere acordul și fără a-și respecta promisiunea de a trimite materialul înainte de a fi publicat. Ai urmărit probabil episodul pe Indymedia. Acum este un fapt deja consumat, dar materialul respectiv rămîne un exemplu elocvent despre ce se întîmplă atunci cînd dai credit presei mainstream.

O: Spune-mi despre formarea Claca și mutarea la Fabrica Pionierul.

V: Grupul Claca s-a format în primăvara anului 2013, în urma sciziunii din interiorul Bibliotecii Alternative. În urma unor certuri, o parte dintre cei ce se alăturaseră grupului fondator al Bibliotecii în 2010 au ieșit, formînd mai tîrziu Centrul Feminist „Sofia Nădejde“, iar cei care am rămas am încercat să redefinim spațiul, dîndu-i o dimensiune mai comunitară. Am numit Claca (o trimitere la mutualism/reciprocitate în tradiția locală) această platformă care include Biblioteca Alternativă, Spațiul Comun cu partea de ateliere de serigrafie, apoi free shop-urile tradiționale, cercul de lecturi politice, barul pentru evenimente de stringere de fonduri, cinemaul politic KinoClaca ș.a.m.d., și cinele comunitare pe care am început să le facem, invitînd oameni să mănînce, să vadă un film etc. Biblioteca în sine urma să

devină doar o parte din Claca, ce îmbrățișa o gamă mai largă de activități sociale. Am continuat câteva luni în formula aceasta nouă, apoi am plecat de la vechiul spațiu pentru o pauză de câteva luni, iar în noiembrie am găsit noul spațiu de la Fabrica Pionierul, pe care l-am deschis în decembrie 2013.

O: Să detaliem un pic tipurile de acțiuni și practici. Care erau principiile de funcționare ale Bibliotecii?

V: Împrumuți cărți acasă pe bază de încredere, lăsând un nume și un e-mail sau număr de telefon, fără baze de date. Am fost și noi surprinși de succesul bibliotecii – la Episcopul Radu am avut câteva sute de cititori, în mare parte din zona studențească și de artiști. Desigur, o parte din cărți le-am pierdut. Am mai organizat ateliere de decizie consensuală și organizare politică pe bază de consens și, mai ales, cercul de lecturi feministe, care a început încă de la Gara de Nord, inițiat de Irina C., apoi a fost continuat de fetele din grupul Bibliotecii. Cercul de lecturi feministe a fost activitatea care a funcționat indiferent de ce se întâmpla la nivel de dezamăgiri, disensiuni și redefiniri. Apoi au fost free shop-urile pe care le-am organizat lunar și care ne-au adus atât public, cât și participanți implicați în activități. Pe lângă aceste activități, au fost foarte multe acțiuni directe, punctuale, de pildă cele legate de solidaritatea cu refugiații din centrele de detenție: am început în 2012 un grup care a ținut câteva luni de zile, am scris pe temă, am fost atât la Otopeni, cât și la Arad, unde am făcut interviuri cu oamenii, am făcut și o seară de solidaritate pentru susținerea lor. Apoi a fost marșul SlutWalk din 29 aprilie 2012, la București, care a fost pregătit și organizat la Biblioteca Alternativă de grupul care organizase și festivalul feminist LadyFest și cercul de lecturi feministe, împreună cu câteva ONG-uri active în cauze feministe. A mai fost Gay Pride-ul, la care au plecat de acolo grupuri de afinitate în fiecare an. Apoi de 1 Mai, în același an în care a apărut manifestul Mâna de lucru, am făcut o acțiune într-un mall din București, încercând să provocăm oamenii, cu tuturași și o ploaie de confetti, la o rețecție despre semnificația zilei de 1 Mai. Au mai fost și alte intervenții punctuale.

O: Pe partea internaționalistă, la ce acțiuni ați participat?

V: Prima în care am fost implicați în organizare a fost Forumul Antiautoritar din Moldova, în 2010, cu participare în mare parte din Europa de Est. Apoi a fost tabăra No Border din Bulgaria, în luna august 2011, pentru care am făcut o petrecere de solidaritate, am scris și am participat. Am colaborat, tot la nivel de solidaritate regională, cu slovenii de la Metelkova, cu care am făcut interviuri și ateliere pe tema luării de decizii prin consens. S-a mai participat la Resistanbul în 2011, summitul Coop15 din Danemarca și la festivalul AntiFa din Serbia, la Zrenjanin, din 2013. Cercul de lecturi feministe a fost implicat în organizarea caravanei Marche mondiale des femmes la Tîrgoviște în 2012. Pe lângă asta, am participat și la FânFesturi, la tabăra Reclaim the Fields de la Roșia.

O: Alte activități/proiecte la Bibliotecă? Cum a început colaborarea cu artiști, de exemplu?

V: Repetițiile piesei scrise de Alina șerban, Declar pe propria răspundere, au avut loc la Bibliotecă, ca și prima lectură, în 2011. În același an am început colaborarea cu artiștii de la Spațiu Comun. Apoi a fost festivalul anarhofeminist Lovekills, a cărui ediție din 2011 s-a ținut la Bibliotecă, cu trei zile de întâlniri, proiecții, discuții pe teme feministe. A mai fost seria de discuții pe durata câtorva zile despre mineriade și mișcări muncitorești, tot în 2011, prin care ne-am apropiat de grupul Gazetei de artă politică, pe atunci în procesul de cercetare pentru piesa Capete înfierbântate, de David Schwartz și Mihaela Mihailov. Relația cu GAP a continuat la Claca, unde au loc și în prezent petrecerile de solidaritate pentru susținerea revistei.

O: Să vorbim și de petrecerile voastre. Cum se diferențiază ideea voastră de petrecere și viață socială, care e un concept politic, de turnura către lifestyle și consumism a spațiului urban?

V: Dimensiunea de viață socială și activitățile relativ nonpolitice, de destindere, pe care le-am desfășurat au un rol foarte clar: prin astfel de adunări se constituie un spațiu în care poți construi apropieri și solidaritate între clase sociale diferite. Am reușit astfel să colaborăm și să ne înțelegem mai bine cu cartierul, de pildă cu Rahova-Uranus, Regina Maria ori Vulturilor, deschizând comunicarea cu oameni care aparent nu au nicio treabă cu activismul, dar care sînt afectați de procesele violente ale tranziției. În al doilea rînd, din experiența mișcărilor autonome europene și balcanice am învățat un lucru foarte important: partea de viață socială a fost definitorie pentru cimentarea unor relații pe

termen lung între oameni; așa s-au cunoscut oameni care s-au angajat ulterior în lupte politice sau care au pus bazele unor grupuri teoretice sau sociale. Apoi, în spațiul dedicat petrecerii sînt puse în practică anumite principii politice: antivioolența sexuală, respectul reciproc, respectarea limitelor corporale ale fiecăruia. În fine, petreceri precum lansările GAP creează un spațiu în care ajung să se cunoască oameni cu preocupări sociale diferite, care altfel poate nu ar ajunge să discute. Nu în ultimul rînd, la o petrecere se pot descărca și tensiuni acumulate în timp, care au dus la fragmentarea grupurilor.

O: Să trecem acum la proteste și la spațiul public general. Cum ai văzut din interiorul grupului protestele din 2012, care au explodat peste tot în țară, și cum v-ați raportat voi la ele?

V: Aș începe mai devreme. Ironia face că exact în perioada în care noi organizam la București pentru prima oară întâlniri publice, într-un spațiu autonom, cu discuții și prezentări despre criză, istoria mișcărilor muncitorești etc., tocmai atunci au fost declanșate noile măsuri de austeritate anunțate de Băsescu. Tot în acea perioadă, mai-iunie 2010, au început protestele la București. De 1 Mai am fost să vedem parada PSD-ului, care a fost un eșec total, apoi au avut loc mai multe proteste sindicaliste, inclusiv cel masiv din Piața Constituției. La unele evenimente am participat cu propriile mesaje legate de austeritate, de contextul european, detaliind prin ce trec lucrătorii din sectorul public din Europa. Subliniam tăierile brutale din zona economiei reproductive, a sănătății și educației și creșterea concomitentă a cheltuielilor pe sectorul militar și de securitate, însă nu pot să spun că am avut mare ecou. Apoi a urmat ocuparea Facultății de Istorie în 2011, care a fost pornită de Miliția Spirituală, însă unde grupul și discursul mai radical a fost cel care s-a impus, cel puțin inițial. Acolo s-au mai creat solidarități. Cu același tip de mesaj alternativ am participat în 2012, cînd s-a creat un nou grup de afinitate la Biblioteca Alternativă pe această temă, răspîndind în Piața Universității cîteva mii de țuturasi produși prin consens la Bibliotecă. Participînd cu același mesaj, am putut observa că în 2012 momentul era mai copt, oamenii erau mult mai pregătiți decît în 2010. În 2012 era deja posibil să vehiculezi un mesaj anticapitalist în Piața Universității fără a fi bruscat. În 2010-2011 era multă furie, oameni supărați, dar era greu să te apropii de oameni, chiar cu mesaje de justiție socială. Furia oamenilor era îndreptată împotriva lui Boc. În 2012 lucrurile s-au schimbat foarte mult; chiar dacă erau prezenți în stradă și mulți legionari, mulți reacționari, puteai să propui mesaje progresiste și anticapitaliste și să primești și reacții. Din 2010 am participat la mai toate acțiunile mari din spațiul public, însă de multe ori mergeam destul de dezorientați, vrînd mai mult să ațăm ce se întîmplă, nu vedeam cum am putea interveni. Din contră, în 2012 ne simțeam ca acasă, fiindcă oamenii nu veniseră în stradă pe linie de partid sau sindicat, ci ieșiseră spontan, și în acest context simțeam că se poate face ceva. Cu toate acestea, stînga a ratat atunci momentul de constituire ori de dominare a Pieței. Revolta a fost pacificată.

O: Care au fost momentele în care procesul organic a fost neutralizat?

V: După cîteva luni, mișcările din întreaga lume s-au diminuat. La noi, după cîtva timp, mișcarea s-a mutat în baruri, iar în întîlnirile săptămînale în care s-a discutat despre grupuri de lucru specializate, discuțiile au avut o vreme caracter de forum deschis. Apoi, în 2013, mișcarea Uniți Salvăm a preluat sau a captat mare parte din energiile protestatate, însă publicul nu a mai fost același; acolo s-au accentuat diferențele majore între publicul lui Băsescu, Macovei, justițiarii cruciați, oamenii cu o sensibilitate mai mare față de problemele sociale, dar și etnonaționaliștii care văd problema resurselor predominant ca o bătălie cu corporațiile internaționale în scopul apărării patrimoniului românesc și a credinței românești. Rezistența reacționară devenise deja foarte puternică. Chiar dacă stînga anticapitalistă a fost mereu acolo, zi de zi, cu mesaje și cîteva mii de țuturasi, reacția mi s-a părut mai slabă în 2013 față de 2012. Publicul era mai „curat“, mai „frumos“, multă clasă mijlocie urbană, și am observat mult mai multă reacțiune decît în 2012, inclusiv prin interpelări directe și acte de violență împotriva stîngii anticapitaliste. Cît privește obiectivele concrete legate de Roșia Montană, mișcarea din 2013 a avut mai mult succes decît alte mobilizări din trecut, însă în ceea ce privește potențialul transformator s-a făcut un pas înapoi. Părea a fi un civism de dragul civismului, lipsit de rețecție critică.

O: Cum ați reacționat la revolta de la Pungești din 2013?

V: Am mai participat la proteste, inclusiv alături de amici din CriticAtac, unde cel puțin o dată au avut loc confruntări verbale violente între corul etnonaționalist religios dur și cîteva amici de stînga. Însă,

în acel context, am avut niște discuții de schimbare a strategiei. Ideea era ca micul grup anticapitalist din București să dezvolte un program politic propriu, ca să nu mai sară de la una la alta – azi cu NATO, mâine cu migrații, poimâine la Pungești (deși toate acestea sunt mize importante). Ideea era să încercăm constituirea de la bază, din cartiere, pornind de la nevoile oamenilor, cele care nu sînt abordate de nimeni din sectorul activist. Intenționam să dăm un sens politic luptelor pentru drepturi sociale legate de problemele locuirii, evacuărilor, gentrificării și oamenilor fără adăpost din București. Din acest fond putem încerca să creștem organic mișcarea anticapitalistă locală și să împingem agenda socială în sfera publică, în loc să investim energii în bătălii discursive cu Uniți Salvăm sau alte mișcări de mediu importante.

O: Așadar, schimbarea de viziune politică, de la reacționare, mereu în urma evenimentelor, la planificare, s-a coagulat pe tema evacuărilor. La un moment dat, situația din Vulturilor și mișcarea pentru justiție locativă devenise cea mai importantă chestiune din București, pîrînd să ofere un moment constitutiv al unui front unit al stîngii autonome.

V: Inițiasem încă din vara anului 2013 un grup dedicat discursurilor critice la adresa retrocedărilor, însă în octombrie-noiembrie 2013, în urma evacuărilor din str. Regina Maria, am decis constituirea unui grup împreună cu oamenii afectați. Am fost alături de ei la evacuare, înainte și după, la proteste și audiențe la primărie, în nopțile petrecute în tabăra de pe trotuarul din fața casei. Am scris, am strigat, apoi am organizat prima ediție a Forumului pentru Justiție Locativă, găzduit pe 21–23 martie 2014, pe strada Gazelei, de [tranzit.ro/București](http://tranzit.ro/Bucuresti). Forumul a avut misiunea de a aduce la aceeași masă oameni simpli, evacuați din mai multe sectoare din București (3, 4 și 5). Noi i-am chemat pe cei pe care îi știam deja din cartier. Au fost două zile de discuții, cu certuri, planuri etc. O concluzie a forumului a fost necesitatea coalizării cu eforturile similare din Cluj. O alta că e necesară constituirea unor dosare ale cîtorva evacuați din București, care ar putea fi folosite într-un proces public cu Primăria pentru neacordarea de locuințe sociale. Ca urmare, în vara anului 2014 am fost în cartiere, atît în zone pe care le știam de la cei din Rahova-Uranus și cei de pe str. Regina Maria, pe Vulturilor, cît și pe alte străzi întregi de oameni evacuați, precum cele din sectorul 3, de care am ațat doar pe parcurs, întrebînd. Scopul a fost documentarea, pentru a face publice aceste cazuri. Într-unul dintre cazuri, pe strada Parfumului, erau afectate 40 de familii. Am organizat și niște proteste, întîlniri publice săptămînale în Piața Universității cu evacuații, după care am organizat în cartier o întîlnire publică cu cei din Parfumului și Romulus, apoi un protest la Primăria sectorului 3, la care au venit oamenii din cartier, apoi un protest la Primăria Capitalei. Pe Vulturilor am ajuns vara, de pe Parfumului, după ce am avut discuții cu un locuitor care avea rude acolo și care ne-a spus că sînt afectați vreo o sută de oameni. El ne-a dus la mama și sora sa, care locuiau acolo, iar astfel oamenii ne-au primit cu mai multă încredere.

O: Cred că e important să subliniem în acest moment faptul că fondul de cunoaștere și fondul discursiv în baza căruia a apărut această platformă cu totul remarcabilă în istoria socială a tranziției postcomuniste nu au nimic de a face cu materia predată vouă cînd erați studenți, de pildă, ci s-a articulat mulțumită canalelor culturii independente, pe care le-am creat în mod autonom.

V: În ce mă privește, eu sînt absolvent de științe Politice din București, la FSPUB, unde o generație întregă de tineri profesori formați în Franța sau Statele Unite alcătuiesc un pol anticomunist reacționar dur, care formează studenții și din punct de vedere politic într-o zonă de dreapta, aș spune aproape nerecuperabilă. Voci liberale ușor mai spre stînga, precum cea a fostului decan și recent fost ministru Daniel Barbu (mai puțin prezent la cursuri), sau profesori precum V. Rizescu, iar mai la stînga Gh. Stoica, erau mai degrabă solitare, incapabile să încline cîtuși de puțin balanța spre o direcție de studiu mai apropiată criticii sociale, desprinsă de consensul neoliberal și de proclamația lui Fukuyama. Nu pot să spun că am fost foarte implicat în mișcarea studentească de acolo, însă am ieșit din Facultatea de științe Politice fără niciun fel de conștiință politică. Nu înțelegeam de ce e importantă diviziunea stînga-dreapta pentru viața mea sau cum să dai sens, de exemplu, teoriei politice în viața reală, la locul de muncă, în cămin, în cartier etc. Abia prin fondul culturii alternative, cunoscînd alți oameni, activiști, ONG-iști, punkiști etc., am ajuns să am acces la altfel de cărți și literatură, care mi-au oferit educația politică elementară. Facultatea era atît de colonizată de idei individualiste, antisolidaritate, de religia

pieței libere, pe filiera libertariană nord-americană, încât era imposibil să înțelegi cîtusi de puțin ceva din lumea în care trăiești, în sens global, și din transformările prin care trece societatea din care faci parte.

O: Să vorbim un pic de chestiunea imitației și care ar fi direcțiile de luptă identificate în raport critic cu aceasta.

V: Fără îndoială, în primii ani am încercat să ne implicăm în social imitînd cumva niște mișcări vestice – AntiFa, Food Not Bombs etc. Asta a adus și plusuri, fiindcă am importat din alt teren, cel al rezistenței, folosind instrumentele criticii sociale occidentale – analiza imperialismului economic, a colonialismului, observarea politicilor și a discursului rasist față de imigranți, a segregării sociale în urban, a gentrificării, a devalorizării muncii și a muncitorilor etc. În timp, am resimțit nevoia unor obiective politice întemeiate mai clar pe nevoile și urgențele contextului local, de aici și direcția FCDL (Frontul Comun pentru Dreptul la Locuire), care e mai aproape de lupta pentru drepturi sociale concrete. În prezent, aș spune că această comunitate militantă din care fac parte, formată de Claca, GAP, FCDL și alți prieteni cu care colaborăm punctual, merge într-o direcție comună cu CriticAtac, IDEA, LeftEast și alte grupuri din zona teoretică de stînga: decolonizarea culturii populare, a mass-mediei, a noilor medii independente, a sferei ONG-iste, a sferei universitare, în sensul deconstruirii discursului dominant anticomunist și antistînga (antisolidaritate socială, antiapărare colectivă a drepturilor, antiegalitate etc.). Vorbim de un discurs mai degrabă importat pe filiera neoconservatoare a Occidentului de elitele politice și intelectuale locale și care e predat populației ca și cum ar fi o direcție eliberatoare, în scopul legitimării unui neoliberalism economic dur. Nu e un discurs ce s-ar revendica de la o tradiție a rezistenței împotriva dictaturii și represiei, așa cum le place să-l prezinte celor ce-l predică. Oarecum ironic față de ce spuneam mai sus, vorbim aici tot despre o imitație, care se cere demistificată.

Principala barieră în calea transformării sociale și a emancipării politice rămîne acest discurs colonizator adînc înrădăcinat aici, de la învățămîntul primar la cel universitar, dar și în spațiile artistice sau în alte zone din sfera culturii sau educației. În sfera publică lucrurile stau mai bine decît acum cinci ani, iar CriticAtac a ajutat mult în această direcție, însă mai este mult de muncă, nu doar la nivel teoretic și discursiv, ci și prin implicarea activă în mișcări sociale locale.

O: O ultimă reflecție?

V: Sînt cam singurul care a rămas din grupul care a fondat Biblioteca Alternativă, însă cea mai importantă concluzie după cinci ani de activitate e că, dacă s-ar întîmpla să mă retrag pentru a lucra la alte spații/proiecte (ceea ce nu prevăd neapărat), cred că treaba ar continua foarte bine și fără mine, cu cei ce s-au strîns pînă acum. S-au creat un public și o comunitate, un cîmp de legitimitate pentru niște idei și acțiuni, lumea s-a obișnuit cu chestia asta, cei din afară știu că existăm și ne susțin, apoi transferul de proiect către alți oameni, înnoirea permanentă a grupului – toate astea îmi dau speranța că se pot menține o infrastructură minimă și niște spații care vor continua peste ani și ani, indiferent dacă noi vom începe altele sau vom rămîne aici.

Biblioteca Anarhistă

De la Biblioteca Alternativă la Centrul Claca: pași către recompoziția stângii. Interviu cu V. (2015)
2025

Idea: artă + societate, nr. 47 (2015)

ro.theanarchistlibrary.org